

Sekahedelmä

2 • 2014

Sisältö

Pääkirjoitus	3
Moraali, kohtuus ja oikeudenmukaisuus	4
Sihteerin terveiset	5
Kotimaisen työn ja kossun puolesta!	6
Politiikasta	8
Slangi-visa.....	10
Ennen kesää	13

Sekahelmä

Päätoimittaja
Heikki Vesanto
heikki.vesanto@luukku.com

Taitto Anitta Kainulainen

Painopaikka
Grano Oy, Kuopio

**Seuraava Sekahedelmä -lehti ilmestyy syyskuussa 2014.
Aineistot 28.8.2014 mennessä päätoimittajalle.**

Helsingin Elintarviketyöntekijät ry ao. Osasto 10

Siltasaarenkatu 4, 5 krs, 00530 Helsinki puh. 02077 40713 www.osasto10.com

Johtokunta 2014

Puheenjohtaja:

Jukka Nissinen
GSM 040 5080 074
jukka.nissinen@sff.fi

Varapuheenjohtaja:

Juha Sulisalo, Paulig

Sihteeri:

Olli Hallikas
GSM 040 7586 196
olli.hallikas@meira.fi

Osaston varasihteeri:

Tarja Palmamäki, Meira

Eija Högel, Paulig
Timo Hämäläinen, Halva
Chau Ngyen, Finn-
catering

Jaska Nissinen, Koff
Antti Tervonen, Koff
Pekka Helin, Koff
Tiina Salenius, Meira
Timo Keto, Mildola
Heikki Vesanto, Mildola

Jaokset ja vastaavat Taloudenhoitaja:

Pirjo Vainio
puh. 020 774 0616,
GSM 040 729 5587
etunimi.sukunimi@selry.fi

Talousjaos:

Puheenjohtaja, vara-pj,
sihteeri, taloudenhoitaja

Tiedotusjaos:

Jukka Nissinen, Olli Hallikas
ja Heikki Vesanto, Sekahedel-
män päätoimittajana

Opinto- ja nuorisajaosto:

Olli Hallikas
Antti Tervonen

Urheilujaos:

- kesälajit
Antti Tervonen, Koff
- talvilajit
Timo Hämäläinen, Halva

Morjens toverit

Kukas päällikön "hännän" nostaa, jos ei päällikkö itse. On tullut tämä mieleen kun on kuunnellut joitakin ay-tovereita monilla talvi- ja kesäpäivillä eri firmoista. On kuulemma esimerkiksi sellaisia päälliköitä, jotka tulee uutena firmaan ja katsoo, että täällähän menee hyvin ja talo tuottaa niin kuin pitääkin, mutta jokin on pielessä? Sit ne keksii sen mikä on pielessä. Duunarit viihtyy duunissa liian hyvin. Asialle on pakko tehdä jotain. Eihän edellisessä paikassakaan näin hyvin viihdytty. Siellähän oli sairauspoissaolo prosentitkin 25. Eikä varmaan kaikki sairukset johtunut fyysisistä vaivoista.

Nämä päälliköt eivät vaivaudu tutustumaan uuden duunipaikkansa duunikulttuuriin, ennen kuin rientävät "korjailemaan" sitä. Tällaisille päälliköille pitäis varmaan asentaa muutama "insinöörikytkin" tehtaaseen, niin eiköhän nekin rauhoittuis ja pääsis toteuttamaan itseään. Eikä kiusais niitä, jotka viihtyvät duunissaan. Luulis kiusaksi riittävän vuoro-duuni ja huonot elintarvikealan liksat.

Meillä, missä itse olen duunissa, ollaan niin sanottuja itse ohjautuvia operaattoreita, joten päälliköiden ei ole esimerkiksi pariinkymmeneen vuoteen montaa kertaa tarvinnut huoletia edes sairais tuurauksista,

vaan kaverit osaa itsekin käyttää puhelinta ja kysellä tuuraaajia. Ei meille onneksi vielä ole ilmestynytkään näitä turhan tärkeitä päälliköitä. Toivottavasti ei tulekaan. Sairauspoissaolotkin on pysynyt neljässä prossassa. Onhan tossa yks päällikkö joskus kysellyt meitsin eläkkeelle lähdistä. Mikäs kiire tässä, vastahan tänä vuonna tulee 65v. täyteen. Pitäis ensteks päästä kokeileen niitä ikä-ohjelmia, että tietäis miten ne skulaa ja kondista parantais. Eikä pitäis leimata liian vanhaks, jos halutaan pidentää työuria.

Ehkä työurien pidentäminen onkin enemmän valtiovallan haihattelua eikä niinkään työnantajien tahto. Kai se muuten näkyis työolosuhteissa kautta linjan, mutta näkykö?

Nyt lähdetään kesikselle, hyvää kesistä muillekin.

Hessu

Moraali, kohtuus ja oikeudenmukaisuus

Tätä kirjoitellessa ei EU-vaalien tulos ole vielä selvillä. Yhden sun toisen ehdokkaan vaaliteemoissa on otettu kantaa ihmisten Euroopan puolesta. Ilahduttavan usein pankkien ja pääoman sokeaa palvomista vastaan. Toivottavasti tämä vetoaa äänestäjiin.

Vaikka Eurooppa vielä toistaiseksi kärkeleekin taantumusvoimien otteessa, on jonkinlaista nytkähtelyä terveempään suuntaan jo nähtävissä. Jopa härskimpien liberaalien ja konservatiivien on ollut pakko kääntää kelkkaansa piirun verran vasemmalle, ihmisten suuntaan.

Loputon järjen vastainen tavisten syylistäminen alkaa olla tiensä päässä. Toivottavasti turhautuminen kanavoituu työntekijämyönteiseksi äänestyskäyttämiseksi.

Kestävyyssvaje, voi ristus! Meidän työläisten vikako se on, että Suomessa kerätään vuosittain kahdeksan miljardia vähemmän veroja kuin kymmenen vuotta sitten. Joo, onhan se tavallaan meidän vika. Väärä numero äänestyslappuun tai äänestämättä jättäminen on johtanut nykyisen kaltaiseen palkansaajavastaiseen hallintomalliin. 67 vuotias kirvesmies flengailemassa kattotuoliasennuksissa. Waude, kenen idea?

Niin... jos on erimieltä, on oltava myös korjausehdotus. Kun hetken pohtii viimei-

sinä kymmenenä vuotena tapahtuneita muutoksia Suomen niemellä, voi keksiä, missä meni pieleen. 25000 työtöntä rakennusammattilaista. Joille maksetaan työttömyystukia. Rakennusalalla 30000 vierastyöntekijää. Stadin rakennustyömaila suomi on vähemmistökieli. Alipalkkausta, joustavaa suhtautumista verojen maksumiin. Pienet liksat eivät jää elävöittämään Suomen elinkeinoelämää, vaan ne vietään lähettäjämaahan. Kansantalouselämä vuotaa. Kataisen ja Vanhasen tunnilla nukkumisen seurauksena maamme syntyi laajat pimeän työn markkinat. Siihen lisäksi ihan tarviolle päästetyt kuljetus- ja ravintola-alat. Alkoholin harmaatuonnin tulppaus, 300m €/vuosi, jne. Näiden paiseiden puhkaisu jo sinällään korjaisi vajetta muutaman miljardin. Oiva startti talouden tervehtyttämiseksi.

Miksei kompostia sitten käännetä?

Pakkohan patamustan hallintomme on vähitellen ryhtyä jotakin touhuilemaan. Kansalaisliikkeiden, median ja ympäröivän maailman paine on lopulta ollut heille liian kova. Kylällä pyörivän huhun mukaan, hallinto-oikeudesta on tulossa lähiaikoina melkoinen rypäs ylikansallisia konserneja koskevien verokikkailujen purkupäätöksiä. Loistavaa, hieno tapa täyttää kestävyysvaje. Eihän se voi niin mennä että yhteiskunnassamme kapitalisti luimii siitä missä aita

Morjens toverit!

Kesä sitte tulla tupsahti. Monissa alamme yrityksissä, kuten meilläkin tämä on suuren sesongin aikaa eli kiirettä on pitänyt. Olosuhteet monissa työpaikoissa on haasteelliset lämpötilan ja ilman kosteuden noustessa. Työsuojeluhallitus ohjaa tarkkoina, että sovitut lämpötaulukset toteutetaan.

Musta on todella kiva tutustua ihmisiin toisilta alan työpaikoilta ja meillä Meiralla oli etuoikeus toimia isäntinä Brunbergin

tyttöjen vierailulla. Järjestettiin tietty ohjelmaakin, tytöt esimerkiksi perehdytettiin kahvin maiston saloihin. Kiitos vierailusta Brunbergin gimmat.

Leppoisia lomailmoja kaikille

Olli

on matalin. Niin kuin meillä himassakin, jokainen kantaa vastuuta kantokykynsä mukaan. Välillä tulee melkein ikävä sitä vanhaa jäärapää patruunaa.

Elintarvikealalle epätyypilliset työsuhteet ja harmaan työvoiman uitto-organisaatiot eivät ole vielä, kovin laajalti, päässeet pesiytymään. Työt meidän työpaikoillamme kuuluu tehdä verollisina, ilman välistävetäjiä ja milloin työtä on jatkuvasti, kokopäiväisillä, toistaiseksi voimassa olevilla työsuhteilla, piste. Jos näissä lähtee ovelaa säätäjää ymmärtämään, lähtee tuhkatkin pesästä. Ei ymmärretä. Tilanteen kohdalle osuessa pitää meistä löytyä kovuutta. Taitoa ohjailla vastapuolen tahtotilaa. Heh.

Tähän lopuksi vielä tuore ilouutinen Atlantintakaa. Länsimaisen elämänmenon

suurin uhkahan on vastuitaan pakeneva roskaväki. Yhdysvaltain oikeuslaitos määräsi Credit Suisse-nimisen "rahoituslaitoksen" maksamaan sakkoa 1,9 mrd(1900 miljoonaa) euroa veronkierron avustamisesta. Kylläpä lämmitti!

Oikein aurinkoista kesää kaikille!

Palailaan näissä ympyröissä myöhemmin kesällä. Sitä ennen tavataan kuitenkin kesän ykkösbileissä, SEL:n kesäpäivillä Turussa

Kympin puheenjohtaja
Jukka Nissinen

Aluesihteerin palsta

Jouni Konttila, aluesihteri, 040 544 5101
jouni.konttila@selry.fi

Kotimaisen työn ja kossun puolesta!

Eduskuntatalon edessä oli 27.5.2014 mielen- ilmaus Kotimaisen työn ja kossun puolesta!

Altian työntekijät Koskenkorvalta ja Rajamäeltä sekä SEL aktiiveja olivat Eduskuntatalon edessä huolestuneena tulevaisuudesta. Eduskunnassa alkoi lisätalousarvion käsittely ja Hallitus on esittänyt, että kansallisuusmäärittelyä Altian osuutta myydään ulkokuulijalle.

Liiton puheenjohtaja Veli-Matti Kunttonen oli huolissaan puheenvuorossaan työpaikkojen säilymisestä Suomessa. Puheenvuoroja piti eduskuntaryhmien edustajat ja useimmissa puheenvuoroissa oltiin huolissaan työpaikoista ja koko tuotantoprosessista, mutta miten salissa sitten

todellisuudessa tapahtuu, sen näemme myöhemmin.

Puhumassa olivat myös Koskenkorvan ja Rajamäen tehtaiden pääluottamusmiehet. Kysymys ei ole vain 600 henkilön työ-paikoista vaan tehtaiden tuotannon kerrannaisvaikutukset kuten kuljetus, viljanviljelyyn sekä tärkkelyksen tuotanto ovat erittäin tärkeitä yhteiskunnalle. Ilmajoen kunnan ja MTK:n edustajat olivat myös puhumassa. Yhteisellä rintamalla asiaan yritetään vaikuttaa.

Vetoamus

Arvoisa kansanedustaja, Vetoamme Teihin, jotta torjuisitte hallituksen lisätalousarvioesityksessään ehdottaman Altia Oyj:n myynnin. Haluamme muistuttaa, että valtionomistus on ainoa varma tapa huolehtia siitä, että Altian työpaikat säilyvät Suomessa, ja että tuotanto tehdään jatkossakin suomalaisten alkutuottajien raaka-aineista.

Jos Altia myydään, yli 5000 perheen toimeentulo on uhattuna. Altian merkitys Suomelle on merkittävästi suurempi kuin ne noin 600 henkilöä, jotka konserni työllistää suoraan Suomessa. Raaka-ainetta Altian tarpeisiin viljelee Pohjanmaalla noin 2500 viljanviljelijää ja alkoholijuomien lisäksi Altia valmistaa tärkkelystä paino-, panimo- ja paperiteollisuuteen sekä rehua noin 1500 sikatilalle.

Suomella ei ole varaa menettää Altian tuotantoketjun tarjoamia työpaikkoja ja sen tuottamia verotuloja. Valtiolla on siis edelleen vahvat strategiset syyt omistaa Altia.

Pyydämme, että toimitte eduskunnassa kotimaisen työn ja Koskenkorvan puolesta, Altia Oyj:n myyntiä vastaan.

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto
Altian Rajamäen tehtaan työntekijät
Altian Koskenkorva tehtaan työntekijät

Kuvat:
Minna Räsänen ja Asko Peltola

Jos vasemmiston kannatus laskee ja maahanmuuttovastaisten liikkeiden kannatus nousee, ilmiöstä ei selvitä syvällä inholla ja halveksunnalla, vaikka rasismi on vastenmielinen ja inhottava ilmiö. Maahanmuuttovastaisten liikkeiden nousu samoin äänioikeusprosenttien lasku ovat kansalaisten vastaliikkeitä, joiden taustan analysointi on tuiki tärkeätä.

Äänestysvilkkkaus ei suinkaan aina ole ollut etuoikeutettujen ryhmien asuinalueilla suurinta. Vielä vuoden 1962 vaalien yhteydessä Helsingin Sanomat kirjoitti: "Merkille voitiin panna, että vasemmistoalueilla ja kaupunkien ns. työläisalueilla vaalivilkkkaus kohosi korkeimmaksi - joten `nukkuvien puolue` edelleen viihtyy ei-sosialistisissa piireissä."

Aikoinaan ystäväni, Metalliliiton tutkija, Hovin Eero kuvasi millainen on hyvä pääluottamusmies. Eeron mukaan pääluottamusmies pakotti pomon toimimaan, jos jätkältä tippui viisi penniä ritilän rakoon työmaalla ja hankkimaan jätkälle takaisin sen viisipennisen. 1950-luvulla, kun SKDL:n kannattajat olivat kaikkein aktiivisimpia äänestäjiä, SKDL:n luottamusmiehet, kunnanvaltuutetut ja kylien kommunistit hoitivat ja auttoivat ihmisiä kaikkein yksinkertaisimpien ja tärkeimpienkin asioiden hoidossa ja näin osoittivat aivan käytännön tasolla, mitä vasemmistolaisuus on. Jos vasemmistolainen liike haluaa saada kannatusta, sen on kannettava

huolta ihmisten elämästä, eikä puhuttava "yli" ja "ohi".

Vasemmistolaisessa keskustelussa sotketaan usein suvaitsevaisuus ja uusliberalismia toteuttavien poliitikkojen ja omistajien pyrkimys kahmia työvoiman kilpailun ja puolirikollisen alihankinnan avulla kansantulon ylijäämä käsiinsä. On kuin ei lainkaan ymmärrettäisi kapitalismin olemusta. Lisäksi keskustelun taustalla hiipii ilmastonmuutokseen liittyvä ongelma jatkuvasta luonnonvarojen haaskauksesta, jota kenties kansantulon oikeudenmukaisempi jako lisäisi. Kolmantena tekijänä saattavat vielä elää fennomaniset utopiat köyhästä Suomen kansasta sekoittuneina vanhan työväenliikkeen haaveisiin yhteisestä työväenluokasta, joka köyhänä, ilman audeja lauloi työväenlauluja työväentalolla ja epäillään, että omaisuus on pilannut työväenluokan. Käsite keskiluokka pitää jo sisällään ihan uusia merkityksiä. Tämä eritasoisten myyttien solmu näyttäisi estävän järkevän ja analyyttisen keskustelun ilmiöiden keskinäisyhteyksistä. Pyrkimys olla osa uutta yhteiskunnallista eliittiä ei myöskään ole vasemmistolle ilmiönä tuntematon.

Nyt Pikettyyn myötä eriarvoistuminen on noussut uudella tavalla keskusteluun. Suomessa vasemmistolaiset puolueet ja useimmat ay-johtajat ovat hyväksyneet jo kahdenkymmenen vuoden ajan sen, ettei palkankorotusten tule olla yhtä suuria kuin työntuottavuuden kasvu ja inflaatio, eli funktionaalisen tulonjaon muutoksen pääoman hyväksi. Viime sopimuksen yh-

teydessäkään ei kukaan äänekkäästi kyseenalaistanut tuon 20 euron palkankorotuksen lapsekkuutta, mutta kansalaiset kyllä napisivat ankarasti. Matalien palkkatkaisujen hyväksyminen on merkinnyt myös verokertymän huononemista ja toiminut epäsuorana perusteluna julkisten palvelujen heikentämiselle. Olemalla mukana tuhansissa julkisen palvelun supistamissopimuksissa eri puolella maata kunnallisissa elimissä osoitetaan kansalaisille, että myös vasemmisto näkee, ettei vaihtoehtoja ole. On selvää, että tämä hyödyttää oikeistoa ja synnyttää vain oikeistolaisia vastaliikkeitä. Yli sadan vuoden ajan työväenliike on vastannut työntuottavuuden nousuun vaatimalla työajan lyhennyksiä, sellaisia vaatimuksia tehdään yhä ammattiosastoissa, mutta ne eivät etene.

Olen täysin vakuuttunut siitä, että paneutumalla konkreettisesti kansalaisten sosiaalisten ja taloudellisten etujen ajamiseen, maahanmuuttovastaisten liikkeiden vaikutusta voidaan heikentää suuresti, jo vasemmistoliiton voitto eurovaaleissa näyttäisi vahvistavan asiaa. Mutta uusliberalistinen hegemonia on imenyt vasemmistolaiset eräänlaisiksi hiljaisiksi yhtiökumppaneiksi, jotka vetoavat työnantajien vastuullisuuteen, ja kerjäävät työnantajilta, etteivät ne löisi ihan niin lujaa. Kun kuitenkin ay-liike kykenisi tarvittaessa voimallaan puolustamaan jäseniään, syntyy mielikuva eliitin näkemyksiin hukkuneista elitististä höperöistä.

Suomessa on EVA:n tutkimusten mukaan noin 80 prosentin enemmistö kan-

salaisista hyvinvointivaltion ja tasaisen tulonjaon puolella, mutta tilanne ei realisoitu vasemmiston hyväksi vaan oikeisto 20 prosentin kannatuksellaan vie maata. Minkälaisella ohjelmalla vasemmisto saisi tuon 20 prosentin vähemmistön eristettyä? Tämä on aivan realistinen kysymys, jos paneutuu EVA:n arvotutkimuksiin ja nykyiseen väestöpohjaan, jossa valtaosan edut ovat sidotut hyvinvointivaltion palveluihin ja palkkatyöläistymiseen. Aiemmin tehdyt sosiaaliturvatkaisut ovat sellaisia, ettei kansalaisilla ole omia säästöjä vanhuuden ja sairauden varalle, koska maamme sosiaalinen järjestelmä on rakennettu ”ns. julkisen pakkosäästämisen” systeemiin.

Suuria kysymyksiä on tietenkin paljon: miten ratkaista yhä automatisoituvan tuotannon voittojen saaminen yhteiskunnan hyväksi, miten estää voittojen valuminen veroparatiiseihin, ilmastomuutoksen haasteisiin vastaaminen jne. Mutta kaikissa kysymyksissä vaikuttaa edelleen työn ja pääoman kilpailu katteen jaosta, ja vasemmiston pitää katsoa nykyistä tarkemmin kummalle puolelle kuuluu asettautua.

Lisäksi hegemonian hidaskiertäminen ei näy suomalaisen vasemmiston strategisissa valinnoissa lainkaan. Visio idän ja lännen välittäjämaasta olisi nyt tärkeämpi kuin koskaan, mutta sallimme poliitikkojen tehdä meistä jo kolmannen kerran Saksan nöyrän liittolaisen. Liikkeen pitäisi myös ankarasti protestoida sitä, että suomalaiset pannaan maksumiehiksi

esim. Ukrainaan, kun maan omat oligarkit ovat kääntäneet omaisuuden. Maahanmuuttovastaiset puolueet Ranskassa ja Englannissa, Le Pen ja Ukip nostivat Ukraina -kysymyksen korkealle. Kaikki spekuloiivat, miten Putin kestää, mutta kukaan ei nostanut kysymystä siitä, haluavatko eurooppalaiset maksaa USA:n ja EU:n seikkailun seuraukset, ja tulos näkyy eurovaaleissa. Samoin vasemmiston pitäisi selkeästi kyseenalaistaa EU:n rakenneraaston tuet maille, jotka eivät itse verota rikkaitaan. Viroa pidetään uusliberalismin mallimaana, sen "menestystä" avittavat kuitenkin eurooppalaiset veronmaksajat korkeampina veroina. Tämä vaikuttaa

suunnattoman lapselliselta, miksi tukea oman hyvinvointivaltion vastaisen propagandan edistämistä.

Miten tämä prosessi päättyy. Valitetavasti maailmalla jo spekuloidaan edellisen vapaakauppavaiheen päättymisen esimerkkiä, III maailmansodasta puhutaan yhä useammin ja tärkeimpänä asiana näkisin nyt, että vaatisimme mahdollisimman voimakkaasti irtiottoa natosta. Emme halua olla kohde, mihin kumpikin liittouma suuntaa ydinaseet.

Päivi Uljas

Slangi-visa

1. "Se oli idis joka otti eldistä", vai niin. Eli samma po finska?

- 1) Se oli tyhmä ihminen, koska ei ollut tarpeeksi varovainen.
- x) Ajatus, jota monet pian kannattivat.
- 2) Idea, joka oli nopeasti hyödynnetty.

2. Tiukka Stadin kundi, futaaaja Pahlmannin Kaitsu, kehitti "bansku-skoten", eli boltsi lähti rundaan

- 1) Handusta.
- x) Knuburasta.
- 2) Pläägästä.

3. "Faija sittas tsöges gasetan kans." Mitä tarkotetaan slangisanalla TSÖGES?

- 1) Toiletissa.
- x) Keittiössä.
- 2) Nojatuolissa.

(Edvard "Eddu" Janzon: Rundi Stadis, Gummerus)

4. Ku jengi kartsal tai puides SÄTKII HÄ-GLÄ, nii se

- 1) Dokaa kaltsuu.
 - x) Potkii footbäg-boltsii.
 - 2) Vetää marisavuketta.
- (HS.Nyt: Nykysuomen sanakirja, 3.8.2001, n 200 sanaa)

5. Haukkumanimellä makkaratalo stadi-laiset kutsuvat

- 1) City centeriä keskustassa.
- x) Ympyrätaloa Hakaniemessä.
- 2) Kiasman taloa Pääpostin edessä.

6. Mitä tarkoitti ROKE?

- 1) Rohkea.
- x) Takki.
- 2) Varas, rosvo.

OIKEA RIVI: x2x x1x

Laki muuttui 1.10.2013: Karenssi poistui, enää ei tarvitse sairastaa lomalla!

Vuosilomalain muutoksen ansiosta työntekijä voi 1.10.2013 lähtien siirtää lomaansa eteenpäin sairastumisen takia jo ensimmäisestä sairauspäivästä alkaen, kun aiemmin siirrolle on ollut seitsemän päivän karenssi.

Lakimuutos ja karenssin poistuminen koskee lakisääteistä vuosilomaa ja vuosilomasta säästettyä säästövapaata, ei siis esimerkiksi pekkaspäiviä.

Uuden lain mukaan työntekijän on viivytyksettä esitettävä luotettava selvitys sairaudesta ja nimenomaisesti pyydettyä loman siirtämistä työnantajaltaan, jos hän sairastuu loman alkaessa tai sen aikana. Pelkkä asiasta ilmoittaminen tai lääkärintodistuksen toimittaminen työnantajalle ei riitä loman siirtämiseen.

Sairastumisen takia siirretty loma annetaan työntekijälle myöhemmin työnantajan määräämänä ajankohtana, kesäloma mikäli mahdollista 30.9. mennessä ja talviloma 30.4. mennessä.

Jos työnantaja ei voi antaa sairauden takia siirrettyä lomaa lomakauden aikana, eikä loman antaminen onnistu kalenterivuoden loppuun mennessäkään, voi työnantaja maksaa siirretyn loman työntekijälle lomakorvauksena.

Kysy lisää luottamusmieheltäsi. Jos työpaikallasi ei vielä ole luottamusmiestä, voit soittaa suoraan liittoon 020 774 004.

KUUMATYÖTÄ ON TYÖSKENTELY YLI +28 ASTEEN LÄMPÖTILASSA!

Kysy lisää
työsuojelu-
valtuutetulta
tai liitosta!

**Älä paahda itseäsi töissä,
muista tauotus ja nesteytys!**

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO SEL

Ennen kesää

Ennen kesää haluaisin vielä sanoa, että minua pelottaa. Pelottaa miten taas selviän kaikista niistä töistä mitä se tuo tullessaan. Iän myötä mukavasta harrastuksesta on nimittäin kehittynyt pakko-työ, eräänlainen kilpailu siitä kumpi ränsistyy nopeammin minä vai kesämökki.

Tänä vuonna mökki taitaa päästä voitolle. Kun pari viikkoa sitten menimme ensimmäistä kertaa pariksi päiväksi mökille laittamaan sen alustavasti kesäkuntoon totesin, että hommia taas riittäisi enemmän kuin tarpeeksi. Ainoa hyvä puoli taisi olla, että vähäluminen talvi oli kasvattanut ruohikolle niin paljon samalta, ettei sitä vähään aikaan tarvitsisi ruveta leikkaamaan. Nikkarointia, lapio-, hiomis- ja maalaustöitä ja viimekesäisten metsänkaatojätteiden polttamista varttova valtava pino osoitti, etten mielipuuhaani, kaljan kanssa grogiverannalla kesästä nauttiminen ilman omantunnonvaivoja, pääsisi kuin joskus elokuun lopulla.

Kun vaimon kanssa istahdimme hetkeksi joitakin vuosia sitten itsekaadetuista tukevista haapatukeista timpraamani puutarhakalustoon kuuntelemaan linnunlaulua ja ihaillemaan valkovuokkoja ja koivujen hiiren-korvia, totesin, että tämä

se sai meidät silloin kuusikymmentäluvun lopulla ostamaan tämän metsikköpläntin, joten mikäpä auttaa omaisuudenhoito-yhtiön toiminta on vaan taas käynnistettävä.

Aluksi kannoin vaimolle ämpärillisen vettä ja totesin samalla, että vedenpinta oli yllättävän matalalla. Tähän aikaan vuodesta se oli yleensä aivan maanpinnan tasalla, nyt se oli jo renkaallisen verran alempana.

Vaimo laittoi vettä lämpiämään ja rupe- si siivoamaan hiirten sotkemaa kämppää, ja minä aloin levittää talveksi kuistille kiu- vumaan nostettuja pihalaattoja ja rinte- en irtoaskelmia paikoilleen. Kun ne hommat olivat viiden aikaan hoidossa juotiin ilta- päiväkahvit ja todettiin, että eiköhän tämä täksi päiväksi riitä ja ruvettiin katsomaan telkkaria.

Seuraavana päivänä vaimo tarttui hara- vaan ja minä aloin suunnitella talveksi tyh- jennetyin vesijohdon käyttöön ottamista. Kun hyvin suunniteltu on jo puoleksi tehty istuin ensiksi kaivon ja mökin puolivälissä olevalle nitropenkille muistelemaan men- neitä: Miten seitsemänkymmentäluvun alussa velipoikien kanssa kaivettiin kaivo. Etsin ensiksi pajunvarvun kanssa paik-

kaa, ja kun löysin hiekkarinteesta kohdan, jossa ei ollut kiviä eikä kantoja väänsin varpua osoittamaan sitä ja aloin kaivaa. Hiekan lapioin ämpäriin, jonka velipojat vuorotellen kantoivat sivummalle. Kuopan syvetessä vaihdoin lapion lyhyeen armeijan kenttälapioon ja velipoikienkin homma vaikeutui kun he joutuivat hinaamaan hiekkämpärit narulla ylös yhä syvenevästä kuopasta. Homma kävi, hiki valui ja ärräpääät höystivät tuöntekoa kunnes noin kahden metrin syvyydessä törmäsin isoon kiveen. Ensin lausuin sielunvihollisen nimen sekä usein, että painokkaasti, ja sitten käsken poikien vetää minut ylös, koska nyt olisi miettimisen ja talkooviinon korkkien narautusaika. Kun mukana ollut vesi ei riittänyt pesuvedeksi ajoimme ensin lähimmälle järvelle hikiä huuhtelemaan ja sitten sytytimme makkaranuotion, jonka ääressä pullosta neuvoja-antavia nauttien, mietiskeltiin jatkoja.

Vaihtoehtoja oli mielestäni kaksi. Ensimmäinen ja vaivalloisin olisi, että siirtäisimme kaivoa sen verran, että pääsisimme ison kiven ohi. Ja toinen, että räjäyttäisimme kiven sopivan pieniksi kappaleiksi, jotka jaksaisimme nostaa pois kuopasta. Minulla oli nimittäin nimismiehen lupa ostaa dynamiittia. Kolmatta vaihtoehtoa, jonka seuraavana päivänä toteutimme, emme edes osanneet ajatella vaan siirryimme viihteen puolelle; ryypäämään, tarinoimaan ja laulamaan. Kun pullot oli juotu tyhjiksi lauloimme perinteellisen ryypäämisen lopetuslaulun: Voi pientä juhlijaa kun aamu alkaa sarastaa, ja kömmimme työkalukopin lattialle levitettyihin makuupusseihimme tuutumaan.

Aamulla herätessäni oli olo kuin Igituurilla niitten Surnumin bileitten jälkeen, joista aina lyseon kevätjuhliissa joutui laulamaan, ja virtsaamisen tarve tosi akuuttinen. Kävin pusikossa hoitamassa ongelman pois päiväjärjestyksestä. Takaisin

tullessani vilkaisin eilen kaivamaamme kuoppaan ja hämmästyin. Se oli piripintaan täynnä niin kirkasta vettä että pohja näkyi.

- Nouskaa kundit kuselle, teillä on jo kuplat otsassa! Minä ketän kahvit ja sitten ruvetaan asentamaan kaivoon renkaita, karjuin.

Poikien ihmetellessä veden tulemista pääsin kehumaan, että ihmekös tuo, katsoinhan minä paikan oikein varvulla.

Aamupalan jälkeen pojat raahasivat korkean pukin - joka myöhemmin monta vuotta toimi lastenlasten keinun runkona - kuopan päälle ja vierittivät paikalle pellon laidassa odottavia renkaita ja minä viritin kuntoon työpaikalta lainaamani taljan ja köydet. Loppuhomma kävikin kolmelta muutakin kuin tahkoa kierteineitä miehiltä tarkasti kuin sonnan ajo ilman perälautaa, ja pian oli viisi rengasta somasti päällekkäin ja kuoppa niiden ulkopuolelta täytetty ja sen verran tiiviiksi juntattu ettei pintavesi pääsisi kaivoon. Kun vielä nostimme aikaisemmin nikkaroimani puisen kannen kaivon päälle oli kaivo valmis. Siitä riitti hyvää lähdevettä monta vuotta kunnes se eräänä kuivana kesänä, kun pohjavesi oli hyvin matalalla, kuivui kokonaan.

Laskeuduin mitan kanssa pohjalle, jossa totesin pääseväni kahdeksankymmentäsänttisten renkaiden kanssa kivenmurikan ohi ja jos kaivaisin niiden sisällä selviäisin hommasta ilman sortumia. Kun arvelin puolentoista metrin syventämisen riittävän tilasin kolme rengasta ja seuraavana viikonloppuna rupesimme vaimon kanssa hommiin. Se oli todellinen kärsimysten viikonloppu ennen kun pääsin tiivistämään sen jatko-osan ja vanhan kaivon välisen sauman betonilla, mutta kun seuraavana viikonloppuna vesi oli noussut jopa renkaan verran ylisen entisen pohjan totesin, että tämä

on se kirkas kruunu jolla käsimyksemme palkittiin.

Kun vielä muistelin miten kantovesi oli muuttunut käsipumpuksi tiskipöydän päällä, laskiämpäri viemäriksi ja sähkön tulon jälkeen käsipumppu painevesisysteemiksi ja lämminvesiboileriksi alkoi jo tuntua, että olisi aika ruveta hommiin.

Vedin kahluusaappaat jalkaan, raahasin jatkettavat alumiinitikkaat, pumpun imuputken ja putkitongit kaivon tuntumaan ja huutelin vaimoa avuksi. Nostettiin yhdessä kaivonkansi sivuun, jatkoin tikkaita sopivan mittaisiksi, laskin ne kaivon nojaamaan siihen syvennetyn kaivon jatkokynnykseen ja laskeuduin niin syvälle kaivoon, että vesi nousi hieman polven yläpuolelle ja putkenpätkä johon imuputki oli ruuvattava jäi sopivasti vyötäröni korkeudelle. Vaimo ojenteli minulle kaivon pohjan tuntumaan ulottuvan imuputken ja minä aloin ruuvata sitä putkenpäähän kiinni. Yhdistäjän mutteria sovitellessani taisin liikahtaa vähän varomattomasti koska tikkaat lipsahdivat jatkokynnykseltä, putosivat kaivon pohjalle ja minä niiden mukana, kolhien pudotessani vielä kipeästi kylkeäni putkeen. Onneksi sain putkesta kiinni, etten kastunut läpimäräksi kuin vyötäröön asti ennen kun sain jalkani nyt tukevasti kaivon pohjalla seisoville tikkaille, jotka kaikeksi onneksi olin pidentänyt niin paljon, että pääsisin kiipeämään pois kaivosta. Rumat sanat virtasivat suustani ja jääkylmä vesi kastuneista vaatteistani ja veden täyttämät kahluusaappaat tuntuivat painavan ainakin sata kiloa kappaleelta kun aloin könytä kaivosta ylös. Vaimolla oli kuitenkin - niin kuin aina - hoxnokkaa ja ojensi minulle putkitongit sanoen painokkaasti:

- Kiristä nyt ensin se mutteri kiinni, ettei sinun tarvitse toista kertaa mennä sinne kaivoon.

Kun mutteri oli kiristetty hän auttoi

minut kaivosta ylös, veti veden täyttämät saappaat jaloistani ja alkoi etsiä minulle kuivia vaatteita.

Kylkeen koski pirusti kun kontallani ja selällänikin maaten ruuvasin kasaan kaikki tyhjentämistä varten irroitamani putket ja sain siemenvedellä narraten keskipakoispumpun vetämään ja painetta vesijärjestelmään. Ennen iltaa sekin homma oli kuitenkin hoidossa ja vettä tuli sekä kylmä- että lämminvesihanoista ja oli aika pistää mökin sähköt puhuksiin, ovet lukkoon ja lähteä stadiin vappua viettämään.

Siinäkin asiassa kävi vähän nolosti. Koko yhteisen elämämme aikana, paitsi niinä vuosina kun kiersin vappupuhujana ruotsinkielisillä rannikkoseuduilla, olemme aina käyneet Hakaniemen vappujuhilla, aluksi marssien, mutta takajalkojeni kunnon huononnuttua vain torilla toljailmassa ja puheita kuuntelemassa. Tällä kertaa oli tästä perinteestä kuitenkin luovuttava kun kylki oli niin kipeä, etten kyennyt kuin keinutuolissani istumaan, edes keinuaakaan en uskaltanut.

Seuraavana arkipäivänä lääkäri tutki kyljestäni otettua röntgenkuvaa ja totesi erään kykiluun olevan murtunut, ei kuitenkaan ihan irtipoikki ja, että muuta parannuskeinoa ei ole kuin lepo ja rauha, ja jos olisin vielä työelämässä saisin kuukauden sairausloman. Tästä kuukaudesta, jonka tulkitsin myös pakkotyöläisen rauhoitusajaksi, on tätä kirjoitettaessa vielä kaksi viikkoa jäljellä. Sen ajan aion viettää grogiverannallani istuen ja kevään edisymistä katsellen.

Tämän karmean tarinan vanhan miehen kärsimyksistä armon vuonna 2014 merkitsi muistiin Rudolf Lindblad.

SEL:N KESÄPÄIVÄT

TURUSSA 23.-24.8.2014

www.selry.fi/kesapaivat

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO